Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXI-Nr. 1006 — EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ — Joi 21 august 1969, 4 pagini 25 bani

TRĂIASCĂ 23 AUGUST!

UN SFERT DE VEAC

Cele două evenimente — Congresul al X-lea al partidului și aniversarea împlinirii unui sfert de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist — sînt legate între ele printr-o profundă semnificație comună. Ele prilejuiesc o relevare grăitoare a continuității organice între trecutul de luptă și viitorul pe care poporul nostru îl modelează și îl pregătește, sub conducerea partidului, pe temeliile trainice ale realităților socialiste de azi.

A trecut un sfert de secol de cînd poporul român, la 23 August 1944, a pornit pe un drum nou, schimbînd radical cursul istoriei naționale în concordanță cu interesele și aspirațiile sale vitale. Accelerarea ritmului dezvoltării sociale, particularitate esențială a epocii pe care o străbate în prezent întreaga omenire, epoca trecerii de la capitalism la socialism, și-a pus din plin amprenta asupra evoluției țării noastre în ultimele decenii.

Răsturnarea dictaturii militaro-fasciste prin insurecția armată a deschis calea eliberării sociale și naționale a poporului român, dezvoltării largi a forțelor materiale și spirituale ale națiunii noastre. În țara noastră fuseseră lichidate ultimele libertăți democratice, România fiind aruncată în brațele imperialismului german și atrasă în războiul antisovietic. „Este meritul istoric al Partidului Comunist Român — arăta tovarășul Nicolae Ceausescu în Raportul expus în fața celui de-al X-lea Congres al P.C.R. — că în aceste grave împrejurări, a reușit să găsească calea pentru colaborarea cu toate forțele antifasciste, în vederea răsturnării dictaturii militaro-fasciste, scoaterii României din războiul antisovietic și alăturării sale coaliției anti-hitleriste, dezvoltării democratice a țării. Rezultatul acestei politici s-a concretizat în realizarea Frontului Unic Muncitoresc, în unirea forțelor democratice, în stabilirea colaborării cu cercuri militare, inclusiv cu monarhia".

Insurecția armată a fost, așa dar, rodul acțiunii unite a maselor largi populare. Partidul Comunist Român a fost organizatorul mișcării de rezistență a maselor, însuflețitorul în lupta pentru doborîrea dictaturii fasciste și pentru zdrobirea trupelor hitleriste. Marea acțiune de la 23 August 1944 a fost posibilă și datorită condițiilor internaționale favorabile — înfrîngerile suferite de fascismul german, victoriile strălucite obținute de armata sovietică, lupta celorlalte forțe din coaliția antifascistă.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea au luat în piept, cu hotărîre fermă de a le înfrînge, greutăți uriașe generate de înapoierea economică și culturală moștenită, de urmările războiului și jafului hitlerist, de necesitatea de a lichida rapid rămînerea în urmă, de a ridica patria noastră în rîndul statelor cu o orînduire înaintată, civilizată. Revoluția populară, cu imensa ei capacitate de a pune în acțiune forțele creatoare ale majorității covîrșitoare a poporului, a cucerit redută după redută lichidînd rînduielile burghezo-moșierești, a zădărnicit împotrivirea dușmanilor, interni și din afară, a desființat exploatarea omului de către om, a pus bazele materiale, politice și etice ale noii societăți. Socialismul a învins deplin și definitiv în România, creînd posibilități nelimitate pentru înflorirea multilaterală a patriei.

Justețea politicii partidului nostru, caracterul ei realist, științific au fost pe deplin confirmate de marile realizări dobîndite în dezvoltarea multilaterală a patriei prin aplicarea programului său în care dezvoltarea forțelor de producție, perfecționarea continuă a acestora, prin încorporarea rapidă a științei și tehnicii moderne constituie elementul central, fundamental, trăsătura lui definitorie. Și este firesc acest lucru pentru că numai pe această cale sînt posibile creșterea avuției naționale, ridicarea nivelului de trai al poporului. Roadele industrializării, exprimînd sintetic deopotrivă justețea politicii partidului și eficiența eforturilor depuse de întreaga noastră națiune, se oglindesc în ritmul rapid de creștere a producției industriale, în prezența tot mai pregnantă a tendințelor moderne, înnoitoare. Ramură conducătoare, dinamizatoare a economiei, industria participă într-o proporție hotărîtoare la crearea venitului național. România este astăzi o țară cu o industrie în plină dezvoltare și modernizare. Factorii materiali și politici au acționat într-o strînsă îmbinare în soluționarea cu succes a uneia dintre cele mai grele și complexe probleme ale edificării noii societăți — transformarea socialistă a agriculturii. Noua orînduire a scos lumea satelor din imobilismul lor de veacuri, a deschis largi căi de progres rapid al agriculturii, în concordanță cu nevoile economiei naționale. Posibilitățile create de cooperativizare și imensele rezerve din agricultură au fost de acum evidențiate în anii care au trecut de la încheierea acestui proces. Semnificativ este că în însăși perioada transformării socialiste a agriculturii producția vegetală și animală a crescut, asigurînd aprovizionarea populației și a industriei, precum și disponibilități pentru export.

Pe temelia succeselor economice, a sporirii venitului național, partidul și guvernul au înfăptuit de-a lungul anilor măsuri de ridicare a standardului de viață. Salariul real a crescut necontenit, iar veniturile reale ale țărănimii au sporit continuu; s-a mărit considerabil volumul mărfurilor vîndute populației prin comerțul socialist; s-au construit mii și mii de apartamente. Știința, cultura și arta, învățămîntul — aceste vaste domenii ale creației spirituale — au înflorit și au dat roade bogate pe terenul fertil al socialismului, ducînd mai departe tradițiile valoroase din trecut. Gradul general de instruire și cultură al populației este astăzi incomparabil mai ridicat față de cel din urmă cu două decenii și jumătate. Explicația o avem în faptul că au fost larg deschise pentru tot poporul drumurile de acces spre izvoarele nesecate ale culturii.

Dreptul la învățătură este asigurat tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, sex sau religie. Rețeaua de școli de cultură generală s-a extins considerabil, astfel încît să se creeze condițiile ca toți copiii de vîrstă școlară obligatorie, să frecventeze școala. O puternică dezvoltare a cunoscut și învățămîntul liceal de cultură generală și de specialitate. O dezvoltare deosebită cunoaște învățămîntul superior. Acum trei decenii, numărul total al studenților din România era de circa 26 500, repartizați în 33 de facultăți din 4 centre universitare ale țării. Astăzi avem peste 147 000 de studenți, înscriși la cursurile de zi, serale și fără frecvență în cele 47 de instituții de învățămînt superior, cu 187 de facultăți, situate în 16 centre din țară. Partidul și statul au elaborat recent documente de covîrșitoare însemnătate pentru învățămînt, DIRECTIVELE C.C. AL P.C.R. PRIVIND DEZVOLTAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA aprobate de plenara din 22—25 aprilie 1968 și LEGEA PRIVIND ÎNVĂȚĂMÎNTUL ÎN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, sînt temeliile pe care se va înălța ampla și profunda operă de perfecționare a învățămîntului de toate gradele, de așezare a lui pe baze moderne, corespunzătoare necesităților actuale și de perspectivă ale societății noastre.

La cel de al 25-lea an al existenței sale libere România se prezintă cu un bogat

(Continuare în pag. 2-a)

Elevi la muzeu, în fața exponatelor care evocă momente din istoria eliberării patriei de sub jugul fascist

ÎN CINSTEA ZILEI DE 23 AUGUST

La cinstea zilei de 23 August, care marchează anul acesta împlinirea unui sfert de veac de la victorioasa insurecție armată și de la eliberarea patriei de sub jugul fascist, elevii de pe tot cuprinsul țării participă la numeroase acțiuni patriotice și cultural-sportive.

Pornindu-se de la dorința copiilor de a cunoaște evenimentele istorice care au avut loc în august 1944, la Școala generală nr. 10 din Ploiești s-a organizat o întîlnire cu căpitanul Nicolae Toma — participant la luptele date pentru apărarea orașului Ploiești. Au luat parte la această întîlnire, pe lîngă pionierii și școlarii de la Școala generală nr. 10, elevi de la școlile generale nr. 15, nr. 16, nr. 17 și nr. 18.

Pentru a completa cele aflate la întîlnirea cu căpitanul Nicolae Toma, un grup de pionieri a făcut, împreună cu acesta, o vizită în satul Rîfov.

●

La Liceul „Ștefan cel Mare" din Suceava s-a editat un număr festiv al revistei „Sinteze", cuprinzînd creații ale elevilor închinate patriei și partidului. Versurile „România 25", „Ieri și azi", „Voi, oameni" și altele, prozele „Omagiu", „Manifestele", „Recunoștința generațiilor", ancheta în rîndurile promoției din anul celei de a 25-a aniversări a eliberării patriei, ca și celelalte materiale cuprinse în numărul festiv al revistei liceului sucevean vorbesc despre dragostea tineretului pentru țară, pentru partidul clasei muncitoare, despre certitudinea lor că în patria noastră socialistă le sînt deschise toate drumurile spre împlinire, despre hotărîrea lor de a-și dărui toate forțele în lupta pentru înfăptuirea idealurilor comuniste.

●

În județul Teleorman, peste două mii de elevi au pregătit spectacole pe care le vor da la căminele culturale, manifestîndu-și prin cîntec, joc și versuri dragostea și recunoștința față de patrie, față de partid. La Alexandria, capitala județului, pionierii, membri ai cercurilor sportive, vor prezenta variate și spectaculoase exerciții de gimnastică. Mulți dintre colegii lor pregătesc, pentru manifestația de la 23 August, un car alegoric care va ilustra activitățile lor școlare și extrașcolare, condițiile deosebit de bune de învățătură asigurate tinerei generații de statul nostru socialist.

În județul Timiș s-a desfășurat în cinstea sărbătorii de la 23 August o ștafetă cicloturistică organizată pe trei trasee: Făget — Lugoj — Beling — Timișoara; Gătaia — Deta — Ceacova — Beciu Nou — Timișoara; Buziaș — Jimbolia — Timișoara. Acțiunea s-a încheiat printr-o „zi cultural-sportivă" la care au participat numeroși elevi.

●

Peste 5 000 elevi ai liceelor din Capitală au fost antrenați la concursul „București — centrul insurecției naționale". Numeroși alți tineri din școlile bucureștene au participat la un concurs de grafică pe tema „București, oraș al împlinirilor". Tot în Capitală, la clubul elevilor, s-a deschis expoziția de fotografii „România socialistă în imagini".

CU FERMITATE PE DRUMUL ARĂTAT DE CONGRES

O cercetare pedagogică cu eficiență maximă

Ideea predominantă în dezbaterile care au avut loc la Congres cu privire la sarcinile învățămîntului a fost aceea a unei legături intime între procesul de învățămînt și viață, pertinentă în toate compartimentele existenței sociale. Școala trebuie să împlinească în mod eficient nevoile de cadre, adică cu promptitudine și la un nivel de calitate corespunzător stadiului prezent al dezvoltării și, mai ales, al celui de perspectivă.

Legătura școlii cu viața se axează pe cîțiva parametri foarte concreți, dintre aceștia reținîndu-ne în mod deosebit atenția: modernizarea conținutului (planuri, programe, manuale), formarea deprinderi practice (etico-morale și de muncă), formarea independenței în gîndire, a cutezanței în descoperirea adevărului, a priceperii de a folosi creator rezultatele științei ș.a.

Ideea de modernizare se conjugă cu esențializarea conținutului fiecărui obiect de învățămînt, cu prezentarea cît mai sugestivă, precum și cu stabilirea unor limite de maximă și minimă între ceea ce este tradițional și valoros și ceea ce este modern dar incert și exibitiv din punct de vedere informațional și metodic.

Aparține modernizării deplasarea activităților din clasă în laboratoare, ateliere, cîmpuri experimentale, unde elevii să-și formeze capacitatea de percepere a fenomenelor, de a gîndi asupra legităților acestora și a intervențiilor practice în manifestarea lor. Dezvoltarea deprinderilor practice nu trebuie înțeleasă însă ca un raport empiric între individ și materie, ea trebuie ridicată la relația de înțelegere și stăpînire a proceselor tehnologice prin care acționăm transformator asupra materiei, ridicarea la generalizări și abstractizări de esență materialist-dialectică. Acest lucru constituie condiția intelectuală pentru a realiza ceea ce s-a subliniat la Congres, calificarea pe profile mai largi și policalificarea cadrelor, o mobilitate și o capacitate de adaptare mai mare la cerințele practicii, precum și utilizarea mai rațională a forței de muncă.

Pentru a imprima învățămîntului un mai pronunțat caracter formativ Congresul trasează sarcina unei mai ferme și combative educații ideologice a tineretului, realizabilă prin pregătirea elevilor în spiritul unei înalte responsabilități sociale și prin însușirea conceptiei despre lume și viață a partidului. Educația patriotică a tineretului, partinitatea implicînd un patriotism fierbinte și internaționalism consecvent, se validează la nivelul opțiunilor școlare și profesionale în alegerea acelor căi de integrare în munca productivă pe care socialismul le deschide în fața tineretului. Pe această linie de preocupări școala va trebui să informeze, să dezvolte și să consolideze aptitudini și interese pentru domenii noi ca: energetica nucleară, calculatoarele electronice și tehnica de calcul, automatica, mecanica fină, analiza și modelarea proceselor economice, organizarea și conducerea producției și a muncii. Diversificarea învățămîntului pe tipuri și grade de școli, pe secții în cadrul aceluiași tip de școală, cu obiecte obligatorii și la alegere, cu cercuri variate și alte activități în afară de clasă și

ROMEO DĂSCĂLESCU
director adjunct
Institutul de științe pedagogice

(Continuare în pag. 2-a)

Îndrumării — viziune de perspectivă, eficiență și promptitudine

Perfecționarea multilaterală a învățămîntului, într-o concepție unitară, pe baza programului de perspectivă privind pregătirea cadrelor, în strînsă legătură cu dezvoltarea economică și socială este cerută, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea al partidului, de nivelul actual al societății socialiste, de perspectivele evoluției sale. Realizarea unei astfel de perfecționări la dimensiunile și exigențele formulate de secretarul general al partidului, reprezintă suma tuturor răspunderilor ce revin școlii și slujitorilor ei în etapa istorică deschisă de Congresul al X-lea. În acest scop o deosebită importanță pentru activitatea de viitor a întregului învățămînt o au indicațiile precise cuprinse în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu: **„Directivele Comitetului Central și Legea învățămîntului — adoptate anul trecut — asigură orientarea și cadrul de modernizare a învățămîntului pe o lungă perioadă de timp. Hotărîtoare este acum activitatea organizatorică, practică".**

În desfășurarea acestei activități organizatorice o deosebită contribuție o poate aduce aparatul de îndrumare și control de pe rețeaua întregului sistem de învățămînt, începînd cu directorul de școală și pînă la minister. O primă condiție în acest sens este fundamentarea științifică și orientarea ideologică, politică și pedagogică a tuturor acțiunilor de îndrumare și control, astfel încît acestea să fie investite cu un înalt potențial de eficiență. Fără să aibă de la început asigurată eficiența, acțiunea de îndrumare nu-și are sens, căci nu numai că duce la o inutilă irosire de forțe și energie, ci generează și o falsă imagine asupra posibilității de a interveni în desfășurarea unui proces educațional, fie că e vorba de planuri restrînse (profesor, clasă), fie că e cazul unor planuri mai largi (școală, localități etc.) Consecințele afectează profund atît sub raportul economico-social, cît și sub cel general educativ.

Așadar, de fiecare dată cînd se inițiază o acțiune ca și atunci cînd se gîndește ansamblul și direcția tuturor acțiunilor de îndrumare și control, trebuie să știm clar și precis ce anume și în ce măsură acestea vor rezolva problemele propuse, precum și modalitățile concrete de organizare apte să conducă la rezultatele așteptate.

O problemă actuală în această privință este legată de gradul eficienței. Experiența a arătat că îndrumarea și controlul nu poate să cuprindă într-o etapă decît o mică parte din numărul cadrelor didactice, al școlilor, că dacă ea se limitează la o tratare individuală, la o cuprindere numerică obține o eficiență limitată la cazurile examinate. Pentru a evita o astfel de situație, în atenția organelor de

POMPILIU VÎLCU
director general în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. 2-a)

La Porțile de Fier, la „Electroputere" — Craiova, la hidrocentralele de pe Bistrița, la gigantul siderurgiei din Galați

CERTIFICATE PENTRU MUNCA ȘCOLII

Douăzeci și cinci de ani! Nu știu, încîntarea, entuziasmul, un sentiment de adîncă și caldă satisfacție sau altul de robust optimism și de viguroasă încredere în viitor, care dintre aceste simțăminte ne încearcă mai puternic sufletul atunci cînd reflectăm la drumul pe care l-a parcurs REPUBLICA noastră în acești 25 de ani. Am trăit acest sfert de veac de istorie. Am fost martori și participanți activi la desfășurarea ei. Descătușații de opresiunile tuturor inechităților sociale, am construit pe străvechiul și generosul pămînt al patriei, udat cu sîngele bunilor și străbunilor noștri, o nouă lume demnă de eroismul lor.

Există cifre și statistici care măsoară cu rigoarea rece a exactității impresionantele dimensiuni ale realizărilor care s-au revărsat impetuoase, din densele rezervoare de energie ale acestui măreț capitol de istorie. Dar, mai simplu, mai direct, mai aproape decît superbia rece a cifrelor, ne solicită la admirație și mîndrie înseși grandioasele imagini ale edificiilor socialismului care au crescut pretutindeni de-a lungul și de-a latul țării din energia POPORULUI însuflețit și condus pe drumurile de aur ale LIBERTĂȚII de nobilele idealuri ale PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

Luminoase turnuri de beton și sticlă, nesfîrșite întinderi de masive, strălucitoare și moderne clădiri care au inundat orașele și care fac aproape să se confunde noțiunea de „urban" cu aceea de „nouă așezare", un nesfîrșit șir de edificii, centre industriale care au explodat pe harta țării într-o avalanșă de intensă și tumultuoasă efervescență constructivă, imensele întinderi de simetrii divers colorate ale culturilor cerealiere care beneficiază de virtuțile tehnicii moderne, au devenit elemente caracteristice ale peisajului patriei noastre socialiste. În toate aceste impresionante realizări, în toate aceste grandioase edificii se află condensată o inefabilă dar imensă cantitate de materie primă, de o distilată esență, un metal prețios de o deosebită factură care este investiția de energie creatoare, de inteligență, de talent, de îndemînare și de patetică însuflețire umană pe care le realizează prin educație școlile. Se cuvine, în admirația și în mîndria noastră pentru tot ceea ce reprezintă acum la cea de a 25-a sărbătorire a eliberării, bilanț al edificării noii societăți socialiste, să închinăm un gînd de caldă prețuire pentru nobila și omniprezenta lor contribuție.

Coautori la Porțile de Fier

Porțile de Fier!... Un șantier de 25 de kilometri, una din cele mai recente și mai gigantice construcții ale socialismului. Oamenii strîng în chingi de beton și de oțel uriașul și bătrînul Dunăre pentru a-l sili să le dăruiască milioanele sale de kilowați de energie. Participarea școlii la un atare succes poate fi ușor relevată prin dovezi de necontestat. La Porțile de Fier, media de vîrstă a celor zece mii de constructori nu depășește 30 de ani. Mai mult sau mai puțin, toți s-au adăpat din izvoarele de învățăminte și povețe ale școlii noastre noi și acest metal prețios care a consolidat ca un nobil liant cele mai fine articulații ale personalității lor spirituale și morale se transferă astăzi în valorile materiale ale marelui șantier. Un exemplu? O mie. Dar să ne oprim la unul. Tînărul inginer R. Ianovici unul dintre pionierii acestui șantier, cel care se poate considera unul dintre autorii de primă mînă ai stației electrice de 100 kW de la Topleț (menită să servească drept bază de șantier pentru Porțile de Fier, fiindcă în zona Orșova nu exista linie de înaltă tensiune) își revendică cele mai de seamă calități ale personalității din fosta sa condiție de elev. „Nu pot să-mi uit profesorii. Datorită lor sînt ceea ce sînt astăzi. Nutresc și astăzi o adîncă recunoștință profesorilor Alexandru Vrăjitoru și Tilică Dancău de la Școala generală nr. 9 din București. De la ei am primit nu numai acea bază de cunoștințe elementare pe care mi-am clădit întreaga mea pregătire de inginer dar, mai ales, am învățat cîteva principii de viață. Ei m-au învățat să fiu tenace, perseverent, punctual, exigent față de propriile mele îndatoriri. Acumulate atunci cînd eram doar un copil, aceste însușiri își dau întreaga măsură a valorii lor astăzi cînd obligațiile profesionale, mi le solicită în mod imperativ. Ar fi de ajuns să amintesc de condițiile vitrege în care s-a lucrat la stația de la Topleț, pentru ca să fie înțeles acest adevăr".

Asemeni lui Ianovici, și în egală măsură cu el, se reclamă din condiția lor de recent foști școlari și alți combatanți de elită de pe frontul construcției socialiste, care și-au adus partea lor de contribuție la făurirea acestui gigant industrial. În complexele și modernele instalații electrice de la Porțile de Fier pot fi ușor identificate, de exemplu, cele la realizarea cărora a contribuit inginerul Roșu Teodoru de la uzinele „Electroputere" din Craiova. Mai subtilă, mai greu de depistat ar putea fi însă colaborarea unor profesori ca Ion Ciolacu sau Ion Dumitrescu din Craiova. Și totuși, această contribuție există. Ne-o declară însuși inginerul Teodoru. „De la profesorul Ion Ciolacu, am învățat nu numai matematică, dar și ce înseamnă să gîndești, să raționezi, să cauți mereu soluții noi, economice, operative. El organiza astfel lecțiile încît îi determina pe elevi să ajungă singuri prin deducții logice la noile cunoștințe. Or, elaborarea lucrărilor pentru Porțile de Fier — ca de altfel întreaga mea muncă de inginer — solicită tocmai această însușire de a gîndi creator. Profesorului Ion Dumitrescu — un fin cunoscător al sufletului copiilor — îi sînt recunoscător pentru că mi-a arătat drumul pe care trebuie să-l urmez în viață. Dacă astăzi sînt inginer, o datorez în primul rînd acestui profesor. Și trebuie să mărturisesc că nu regret deloc". Și inginerul R. Iulian, șeful serviciului documentare tehnică de la această uzină „Electroputere", vorbindu-ne despre „eforturile cadrelor de cercetare și de concepție ale uzinei, concentrate în special pe problemele instalațiilor electrice pentru sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier" și-a arătat calda lui considerație pentru profesorii săi de la Liceul „Frații Buzești" din Craiova, pentru felul cum aceștia au reușit să-i insufle pasiunea pentru științele exacte!

Prezențe pe Bistrița

Personaj preferat al multor pasionați drumeți ai literaturii noastre, Bistrița și-a cîștigat cîndva, prin pana acestora, celebritatea unui rîu vijelios mușcînd sălbatic printr-un peisaj fantastic. Istoria mai nouă, istoria celor 25 de ani, a corijat această celebritate substituind „fantasticului" derivat din peisajul natural — poate puțin hiperbolizat de căldura patriotică a acelor scriitori — dimensiuni cu adevărat fantastice care au țîșnit dintr-o colosală concentrare a puterii omenești. Prima și cea mai mare dintre aceste dimensiuni ni se pare a fi Barajul de la Bicaz, un formidabil „zid" înalt de 127 metri și lung de 435 metri, care zăgăzuiește colosala forță hidroenergetică a celor aproape un miliard de metri cubi de apă. Aceasta este doar un grandios început. Apa Bistriței cunoaște încă alte multe noi dimensiuni. Mai jos de Stejaru măsurăm 12 dintre ele, concretizate în 12 microhidrocentrale.

Toate acestea cu istorii, cum spuneam, din puterea oamenilor, din energia intelectuală și morală pe care școlile au cultivat-o în personalitatea lor. Să nu zorbim de visul de adolescent și de elev al unui anume Dimitrie Leonida, care anticipa încă în primii ani ai secolului, în notițele sale de student, actuala ipostază a Bistriței. (N-ar fi poate prea greu să descoperim cercetînd-i cu deamănuntul biografia, profesorul care a sădit în ei patima constructorului de hidrocentrale, pe cel care i-a inoculat pasiunea, sau i-a cultivat ambiția patriotică de a legitima în fața occidentalilor printr-o străduință tenace de decenii marile resurse energetice ale meleagurilor natale). Dar să revenim mai aproape de contemporanii noștri, să ne amintim de istoria celor 25 de ani și să ne amintim de elevii „de la zi" și de „seraliștii" liceului din Bicaz, care alternau orele de muncă la baraj cu cele de studiu în băncile școlii de clasă. Să ne amintim din nou, de mai mai prematurul inginer Ianovici, autor al stației electrice de la Topleț, care a condus aici echipele de pușcași în funcțiune a centralelor electrice Rocnov I, Costișa și Buhuș și de acele calități care, sădite cîndva în personalitatea sa și prin care profesorii săi de demult au fost prezenți aici. Să ne amintim de colegul său de facultate, inginerul Gheorghe Țenea, care a condus construcția hidrocentralelor din Bistrița aval din punct de vedere energetic și de respectul și recunoștința adîncă pe care acesta le poartă acelor dascăli ai săi de la „Politehnica" din București, ca Gleb Drăgan, Constantin Dinculescu, sau I. S. Antoniu, tuturor celor care l-au învățat tainele profesiei de inginer. Ajutîndu-l să-și însușească bazele electrotehnicii, tehnica tensiunilor înalte sau a mașinilor electrice aceștia l-au învățat în același timp să se pasioneze de munca sa, să dăruiască cea mai nobilă parte a energiei sale, eroicei munci pentru înfăptuirea grandioaselor proiecte de electrificare a patriei. Aceste învățăminte, filtrate și potențate în construcțiile de pe Bistrița, fac ca profesorii dintr-o școală generală, dintr-un liceu, dintr-o facultate să devină aici niște nevăzute, dar deosebit de prețioase, prezențe.

Energii disimulate în gigantul de la Galați

Oamenii aceștia sînt niște eroi. Măsura eroismului lor — acest gigant. Combinatul siderurgic din Galați, unul din cele mai moderne combinate siderurgice din Europa care la 14 septembrie 1966 a făcut să alunece pe role spre cuptorul luminorului, intîiul lingou incandescent. În intruchiparea acestui uriaș sînt condensate imense cantități de muncă și idei, formidabile resurse de energie. Rădăcinile acestor resurse sînt undeva îndepărtate, disimulate, greu sesizabile, greu de identificat. Cine ar putea recunoaște în acest colos contribuția unui profesor de limba română și diriginte de la Liceul „Aurel Vlaicu" din București? Și totuși, ea există aici, fermă, țesută adînc în fibrele acestei construcții. Este de-ajuns că schimbăm cîteva cuvinte cu inginerul Gheorghe Vlajev care a contribuit la efectuarea machetei combinatului siderurgic și a proiectat caja laminorului de tablă groasă, pentru ca să-i înțelegem prezența. „Oricît ar părea de ciudat: — ne mărturisește Gheorghe Vlajev — între lecțiile de literatură ale profesorului Donca și proiectele la care am lucrat pentru combinatul de la Galați există o legătură directă. Lecțiile lui ne-au stimulat fantezia, capacitatea imaginativă, capacitatea de a îndrăzni să dăm viață roadelor închipuirii noastre. N-o să uit niciodată nici lecțiile pe care ni le ținea, și nici eforturile pe care le făcea pentru a răspunde, în calitate de diriginte, atît de diferitelor noastre probleme de copii. Deși profesor de română, se interesa de problemele de tehnică tocmai pentru că pe mulți dintre noi îi pasiona tehnica și ținea să dea răspunsuri competente la numeroasele noastre întrebări. Străduințele lui, sper, n-au rămas, după ceea ce am reușit să realizez în viață pînă acum, fără rezultat". Cu egală recunoștință își amintesc de profesorii lor și alți „colaboratori" ai gigantului de la Galați, cum sînt inginerul G. Sergiu, sau inginerul K. Striker, cercetători ai Institutului de cercetări metalurgice. „Rezultatele cercetărilor pe care le-am efectuat în «Secția de cocs carbune» a institutului nostru pentru combinatul siderurgic de la Galați — ne-a spus G. Sergiu — au solicitat la maximum aptitudinile noastre profesionale. Fiecare dintre noi s-a achitat de îndatoririle care îi reveneau pe măsura puterilor sale. Nu vreau să evaluez partea de contribuție a fiecăruia dintre noi, dar știu că în ceea ce privește partea mea de contribuție — în acest caz, ca și în întreaga mea activitate profesională — datorez enorm profesorului meu de matematică, Iacob Crișan, de la Liceul „Matei Basarab" din București. Schemele, tipicurile, deprinderile de calcul matematic pe care le-am învățat în liceu de la acest profesor, mă servesc și astăzi, după ani de facultate și inginerie. Datorez, de asemenea, profesorului de limba română, M. Țugman, capacitatea de a realiza un concept clar și precis, spiritul de analiză și sinteză, atît de necesare cercetătorului." Inginerul K. Striker, unul dintre aceia care caută, în „Secția de oțeluri" a aceluiași institut, să stabilească cele mai potrivite mărci de oțeluri pentru producția colosului gălțean, revendică de asemenea o legătură directă între calitatea preocupărilor sale actuale și nu prea îndepărtata vreme cînd era încă elev pe băncile Liceului „Mihai Eminescu" din Capitală. „Pot spune — ne declara acest inginer — cercetător — că mi-am cîștigat atît deprinderile cerute în cercetarea științifică, precum și pasiunea pentru aceasta, încă de pe vremea cînd eram elev, datorită profesorului de chimie, M. Tănase. El ținea să ne obișnuiască încă de pe atunci să privim disciplina sa nu ca pe un obiect din programa școlară ci ca pe o știință în care noi, elevii, trebuia să fim redescoperitorii adevărurilor ei. De la profesorul de limba română Nicolae Dogaru, ale cărui pasionante lecții de literatură n-o să le pot uita niciodată, am învățat să fiu sensibil și atent la nuanțe, să încerc să forțez prin mijloacele imaginației acele drumuri unde raționamentul strict științific, matematic, — pe care l-am învățat de la un alt prețios profesor, Ion Păsărică — pare să se împiedice".

Nu mai știm pe unde s-or fi aflînd astăzi sutele și sutele de elevi care s-au perindat prin fața profesorilor de la Școala generală nr. 9 din București, ai profesorilor Ion Ciolacu sau Ion Dumitrescu din Craiova, ai profesorilor de la Liceul „Frații Buzești" din aceiași oraș sau ai celor din Tîrgu-Mureș, ai profesorilor de la Liceul din Bicaz sau ai celor de la „Politehnica" din București, ai profesorilor M. Tănase, D. Donca, N. Dogaru, I. Păsărică de la liceele „Aurel Vlaicu", „Matei Basarab" sau „M. Eminescu" din București. Știm doar că, pretutindeni, acolo unde s-or fi dus și pe oricare din meterezele uriașului front al construcției socialiste se vor fi încadrat ca ostași ai marii bătălii pentru fericirea oamenilor, poartă cu ei o părticică din acel inepuizabil tezaur cu care i-a înzestrat școala în care au învățat. Investind în opera constructivă la care participă întreaga lor putere de muncă, pasiunea și priceperea lor, ei investesc în același timp roadele de aur ale instrucției și educației primite. Prin opera lor concretă, prin actul lor de creație, capătă contur vizibil și formă definitivă generoasa muncă a slujitorilor școlii.

OCTAVIAN BUZESCU

SUB SOARELE LUI AUGUST

Versuri: MIHAIL COSMA — Muzica: ION NICORESCU

I

Ne-ai dăruit atîta soare,
În zi de August, drag partid,
Să creștem țara ca o floare
Sub steagul tău nebiruit.

II

Înfăptuim izbînzi măreațe
Pe al țării noastre scump pămînt,
Urcăm mereu spre frumusețe
Sub mîndre flamuri fluturînd.

III

Lui August drag clădim cunună
Sub liber cer, mereu senin,
Și cîntul nostru azi răsună
Pe-al țării plai de stele plin.

IV

Partid ne-nfrînt, iubit părinte,
Venim cu flori și porumbei
Și te slăvim în cînt fierbinte
În August, douăzecișitrei.

O cercetare pedagogică cu eficiență maximă

(Urmare din pag. 1)

școală, asigură condiții favorabile de liberă manifestare a tineretului pe linia unor preocupări formative, preferențiale și social utile.

Procesul de învățămînt nu mai poate fi desprins de știință: școala este nu numai un beneficiar al cuceririlor științei, ea reprezintă un vast teritoriu de cercetare științifică, de descoperire de noi adevăruri. Cercetarea pedagogică, specifică învățămîntului, își are în dezbaterile Congresului precizate obiective de largă amplitudine, formulate în termeni preciși, mobilizatori. Acestea se referă la: înlăturarea actualei dispersări a tematicii; scurtarea ciclului de cercetare, proiectare și producție; eficiența social-economică (ceea ce presupune între altele o metodologie clară și rațională în implicațiile ei financiare, precum și necesitatea promovării unei politici de opțiuni bazată pe un sistem eficient de prognoze care să permită selectarea judicioasă a domeniilor și ramurilor ce prezintă o deosebită importanță pentru dezvoltarea economiei și culturii și stabilirea unor programe prioritare de cercetare.

I se impune cercetării pedagogice un domeniu vast de investigație, acela al modernizării metodelor de predare. Este cazul să se răspundă convingător în ce măsură metodele tradiționale (expunerea continuă și sistematică, conversația, munca cu manualul, exercițiile etc.) sînt sau nu depășite și prin ce modalități poate fi sporită eficiența lor.

Aparținînd deontologiei cercetării științifice în socialism cele afirmate de tovarășul Nicolae Ceaușescu: **„Singur titlul nu contează: muncă, realizările concrete, acestea contează!"** Noi sîntem convinși că valoarea cercetării pedagogice se măsoară numai după eficiența ei în viața școlii. Sîntem mobilizați cu toate forțele noastre pentru aducerea la îndeplinire a sarcinilor trasate de Congres. Un motto este înscris clar și puternic în conștiința noastră: „Totul este ce dăm societății!"

Îndrumării — viziune de perspectivă, eficiență și promptitudine

(Urmare din pag. 1)

control s-a impus necesitatea găsirii unor soluții menite să sporească gradul de eficiență al îndrumării și controlului, care în ultimă instanță înseamnă o verigă importantă pe calea perfecționării cadrelor didactice și a directorilor de școli. Discutarea constatărilor făcute cu prilejul inspecției în colective largi de cadre didactice, în cercuri pedagogice și consfătuiri, elaborarea de buletine de către unele inspectorate, în care să fie dezbătute concret problemele teoretice și practice ale muncii unui profesor sau ale activității unei unități școlare, dezbaterea lor în presă, alcătuirea și difuzarea de bibliografii de specialitate și pedagogie care să răspundă acestor probleme sînt numai cîteva din soluțiile la care se apelează tot mai frecvent îndeosebi după constituirea inspectoratelor școlare județene. Cu toate acestea trebuie să spunem că în această privință sîntem încă în faza de început, că va trebui să extindem, să generalizăm astfel de soluții. Pentru creșterea eficienței îndrumării la toate nivelurile ierarhiei învățămîntului nostru hotărîtor este, pe plan organizatoric, modul în care vom reuși să valorificăm cît mai larg constatările și concluziile obținute în timpul controlului.

Valoarea îndrumării sporește sau scade și în funcție de promptitudinea intervenției noastre. În condițiile în care organizarea în orice domeniu de activitate a devenit o adevărată știință, îndrumarea și controlul din învățămînt vor trebui să se desfășoare la o asemenea competență încît să poată prevedea efectele desfășurării unui fenomen, să intervină în evoluția lui pentru a fi dirijat în sensul dorit. O astfel de promptitudine presupune cunoașterea profundă a realităților din unitățile școlare, capacitatea de a desprinde ceea ce este întîmplător și izolat de ceea ce are tendință de generalizare și, evident, capacitatea de a elabora soluțiile adecvate. Cu alte cuvinte organele de îndrumare și control trebuie să devină tot mai mult organisme de concepție, cu viziune de perspectivă, receptive în cel mai înalt grad față de ideile și inițiativele valoroase, menite să alimenteze procesul de permanentă înnoire și modernizare.

M-am oprit desigur numai la cîteva aspecte privind îndrumarea și controlul activității din învățămînt, sugerate de documentele Congresului al X-lea al partidului. Aria ideilor pe care trebuie să le desprindem din aceste documente este mare și sînt convins că ea va fi o sursă inepuizabilă de orientare a muncii tuturor celor ce le revin diferite răspunderi privind perfecționarea învățămîntului nostru. Ele vor trebui să se răsfrîngă în primul rînd asupra procesului de înfăptuire a școlii generale de 10 ani și a perfecționării învățămîntului liceal, ca și asupra tuturor celorlalte sarcini trasate învățămîntului de Congresul al X-lea al partidului.

UN SFERT DE VEAC

(Urmare din pag. 1)

bilanț de realizări în toate domeniile vieții economice și social-politice. Prin victoriile repurtate, țara noastră se situează în rîndul țărilor cu cea mai avansată orînduire socială și de stat. Marile probleme social-economice care se aflau în fața națiunii noastre, cu imperative majore pentru progresul și propășirea ei, și-au găsit în acest timp o soluționare justă, corespunzătoare intereselor vitale ale întregului popor.

Un moment hotărîtor în accelerarea procesului de înnoire a României socialiste, de angajare și mai puternică a energiilor populare în activitatea publică l-a reprezentat Congresul al X-lea al P.C.R. Analizînd amplu toate laturile și fenomenele vieții economice și social-politice, prin concluziile formulate, el a îmbogățit tezaurul gîndirii teoretice a partidului nostru. În hotărîrile Congresului a fost cuprins un vast program de dezvoltare multilaterală a societății noastre, a cărui înfăptuire va ridica România pe noi trepte ale progresului, va duce la valorificarea forțelor creatoare ale poporului român.

Eveniment care și-a înscris numele în glorioasa și bogata istorie a poporului român, Congresul al X-lea al P.C.R. a constituit momentul înălțător al unui bilanț rodnic, al unei lucide și cuprinzătoare retrospective a drumului parcurs și, în același timp, al unei cutezătoare prospectări în viitor, al elaborării unui minuțios program destinat să confere noi străluciri zilei de mîine a patriei, să asigure străbaterea unei noi și importante etape în complexa operă de edificare socialistă, să apropie țara de viitorul de aur năzuit de omenire — comunismul. Forum al responsabilității supreme a partidului, a națiunii noastre socialiste, Congresul al X-lea a consacrat într-un consens unanim, însemnătatea istorică a perioadei care a trecut de la cel de al IX-lea Congres, consecințele ei incalculabile în orientarea mersului vieții sociale către făgașul generos al marilor realizări materiale, al descătușării energiilor umane, al împlinirilor în climatul unui tot mai pregnant democratism, al opțiunii generale a națiunii pentru socialism, pentru politica creatoare marxist-leninistă a partidului. Prin implicațiile sale în destinul socialismului din România, prin procesele social-politice calitative pe care le-a însumat în perspectiva mobilizatoare a viitorului, Congresul al X-lea va fi unul din cele mai remarcabile capitole ale existenței partidului nostru, ale României socialiste.

Expresie a marxism-leninismului creator, adîncă secțiune transversală a realităților noastre actuale, dovadă a impresionantei puteri de cunoaștere a partidului, expozeu de înaltă ținută politică și filozofică, documentele Congresului al X-lea trasează jaloanele politicii generale de construire a socialismului în anii viitori. Obiectivul fundamental îl constituie lărgirea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale a țării, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Entuziasmul cu care întreaga noastră națiune a primit programul elaborat de Congresul al X-lea constituie garanția sigură a înfăptuirii lui. Poporul român, strîns unit în jurul partidului, al Comitetului său Central în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, este ferm convins că realizarea măreților sarcini cuprinse în documentele Congresului al X-lea vor ridica România pe noi culmi ale progresului și civilizației contemporane.

La 25 de ani de la victoria insurecției armate antifasciste, poporul român se prezintă cu un bilanț rodnic, care îi sporește încrederea în capacitățile sale creatoare, îl îndeamnă să muncească și mai dîrz sub conducerea Partidului Comunist pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru crearea condițiilor de trecere la comunism.

CRONICĂ

Consiliul de Stat a emis un decret privind eliberarea tovarășului Ștefan Bălan din funcția de ministru al învățămîntului. În această funcție, prin același decret, a fost numit tovarășul Miron Constantinescu.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ÎN EXPOZIȚIA NAȚIONALĂ

„ROMÂNIA — 1969"

Imagine plină de forță și măreție a dezvoltării pe care a înregistrat-o construcția socialismului în România, întruchipare a geniului creator al poporului nostru, Expoziția Realizărilor Economiei Naționale — „România 1969" — reunește, într-o strălucită sinteză, valorile gîndirii și faptelor întregii națiuni, mobilizate într-o unitate deplină de voință și acțiune sub steagul politicii marxist-leniniste a Partidului Comunist Român.

Pe o suprafață de 72.000 metri pătrați — în uriașa rondă de oțel, beton și sticlă a pavilionului central, în numeroasele edificii realizate cu îndrăzneală arhitectonică și pe vastele spații în aer liber în care sînt instalate piesele cu mari înălțimi și gabarite, peste 60.000 de exponate înfățișează un monumental tablou al prefacerilor structurale petrecute în economia noastră națională, realizările și perspectivele industriei, agriculturii, învățămîntului, științei, ocrotirii sănătății, culturii și artei. Vizitatorii au prilejul să cunoască în cadrul expoziției gigantice hidroagregate produse de Uzina constructoare de mașini din Reșița pentru hidrocentrala Porțile de Fier, mașinile-unelte de înaltă precizie, cu comandă program, realizate de Fabrica de mașini-unelte și agregate, instalațiile de foraj F 200 și F 125 prin care Uzinele „1 Mai" din Ploiești și-au cucerit o faimă mondială, automobilele, tractoarele și autocamioanele moderne, mașinile agricole U-650, U-651, S-650, alături de cele prezentate „în premieră" V-400 și I—400, ce se disting prin construcția deosebit de modernă, succesele din domeniul construcțiilor și produsele industriei ușoare, roadele cercetărilor întreprinse de savanții și oamenii noștri de știință.

În pavilionul B al Expoziției, pe malul lacului Herăstrău, într-o armonioasă tovărășie cu înfăptuirile științei, sînt prezentate realizările învățămîntului. Imaginile fotografice, machetele, exponatele în mărime naturală sau la scară redusă reconstituie, în trăsăturile ei esențiale, definitorii, imaginea școlii românești contemporane. Diapozitivele și dioramele colorate te transpun în atmosfera care caracterizează lumea școlii, de la prima ei treaptă pînă la instituțiile de învățămînt superior.

Vizitatorii pot urmări, prin intermediul graficelor, hărților și datelor cifrice, dinamica dezvoltării diferitelor forme de învățămînt. În anul școlar 1968/1969 învățămîntul general a ajuns la totalul impresionant de aproape 3 milioane de elevi. Numărul elevilor în licee a crescut de la 29.004 în anul școlar 1938/1939, la 390.455 în ultimul an școlar, adică a devenit de peste 13 ori mai mare. În cele 415 unități care formează rețeaua școlilor profesionale și a uceniciei la locul de muncă învață 249.628 de viitori muncitori, în timp ce cele 165 licee de specialitate numără un efectiv de 70 688 elevi, care vor deveni specialiști cu calificare medie. Creație de prestigiu a orînduirii noastre socialiste, învățămîntul artistic cuprinde astăzi un efectiv de 21 225 elevi. Școlile de specializare postliceală și școlile de maiștri pregătesc și ele un efectiv de peste 54 000 specialiști. Cît privește învățămîntul universitar, el cuprinde în prezent peste 147 000 de studenți, în 47 de instituții de învățămînt superior cu 187 de facultăți.

Exponatele relevă, în același timp, dotarea materială a școlii noastre. Încă de la intrare, vizitatorul poate cunoaște machetele prezentate de întreprinderea „Didactica". Găsim aici de pildă prototipul foarte modern al mobilierului unei încăperi de grădiniță, cu multiple utilizări. Pentru școlile de 10 ani și pentru licee ne sînt înfățișate ansambluri moderne menite să asigure desfășurarea lucrărilor frontale de laborator la fizică și chimie. Aparatele de fizică se disting în mod special prin gabarit redus și acuratețea jiruinsării. Este prezentat un set de prototipuri ale unor aparate didactice de măsură și control — voltmetre, galvanometre, ampermetre — sau cutia de rezistență în trei trepte — instrumente de o deosebită exigență tehnică și sensibilitate funcțională. Interesul vizitatorilor este atras de garnitura cu materiale demonstrative pentru științele biologice: incluziuni, piese zoologice și anatomice executate în masă plastică vacumată etc. Principala piesă de rezistență a exponatelor din domeniul materialului didactic o reprezintă însă laboratorul fonic înzestrat cu mijloace de proiecție epidiascopice, prototip perfecționat, realizat la nivelul tehnicii mondiale, avînd multiple valențe didactice. Executat în două variante — pentru licee și pentru învățămîntul superior — el permite realizarea a patru programe de redare audio și a două programe de imprimare.

De apreciabilă valoare didactică sînt multe din exponatele care oglindesc activitatea de instruire practică desfășurată în școlile profesionale și tehnice și capacitățile de creație tehnică originală ale colectivelor din aceste școli. Se cuvin menționate, la loc de cinste, trusa școlarului — matriter și matritele de piese fine, executate pentru producția uzinală de elevii școlii profesionale „Electromagnetica" — mașinile-unelte moderne, executate la scară redusă pentru scopuri didactice, dar dispunînd de un program complet de funcționare, realizate la Grupul școlar al Uzinelor metalurgice din Cugir, sistemul de turbine sectionate care permite vizualizarea întregului proces de obținere a acetilenei, executat în școlile profesionale ale Ministerului Industriei Chimice, macheta înfățișînd fluxul tehnologic al realizării firelor de relon pe care o prezintă Grupul școlar al industriei chimice din Piatra Neamț și originala mașină de realizat șnur, pentru care Școala profesională de la „Industria bumbacului" a primit brevet de invenție. Se cuvin menționate în plus lucrările cu intarsieri și incrustații, adevărate bijuterii ale lucrului de mînă realizate de către viitorii muncitori pregătiți în școlile industriei forestiere.

Se impun admirației vizitatorilor și alte creații tehnice ale elevilor din școlile de cultură generală. Cercurile tehnice pionierești, de pildă, expun o gamă variată de lucrări ce atestă deosebită pricepere tehnică, spirit inventiv și măiestrie: rampe paralele de lansare a unor microrachete telecomandate de la un tablou central prin comenzi electronice, roboți cibernetici, navomodele și aeromodele, fine lucrări de artă populară etc.

În fața standului prezentînd cîteva dintre lucrările de diplomă ale unor absolvenți din învățămîntul superior am avut ocazia să-l întîlnim pe prof. univ. ing. Gheorghe Cartianu, membru corespondent al Academiei, om de știință cu reputație internațională, căruia i-am solicitat o succintă apreciere a acestor exponate. „Se numără printre aceste «opere prime» — ne-a spus profesorul Cartianu — realizări și aplicări de idei științifice competitive pe plan internațional. Mă refer, de pildă la acest convertor analog digital lucrat pe circuite logice — valoroasă creație în domeniul ciberneticii. — la emițătorul de microunde sau la generatorul de impulsuri. Asemenea lucrări dovedesc profunzimea și caracterul modern al pregătirii de specialitate al tinerei intelectualități, constanta ei orientare către creația științifico-tehnică originală avînd aplicabilitate economică directă".

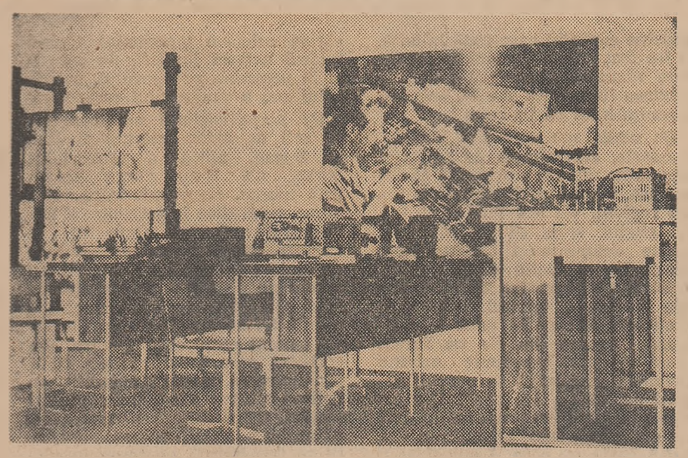

EXPONATELE PREZENTÎND ÎN EXPOZIȚIA NAȚIONALĂ REALIZĂRILE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI OGLINDESC IMENSELE FORȚE CREATOARE DE CARE DISPUNE ȘCOALA NOASTRĂ ȘI RELIEFEAZĂ PUTERNIC IMPORTANȚA PE CARE O ARE ORIENTAREA MAI STĂRUITOARE A PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV SPRE O LEGĂTURĂ STRÎNSĂ CU VIAȚA, CU NEVOILE PRACTICII.

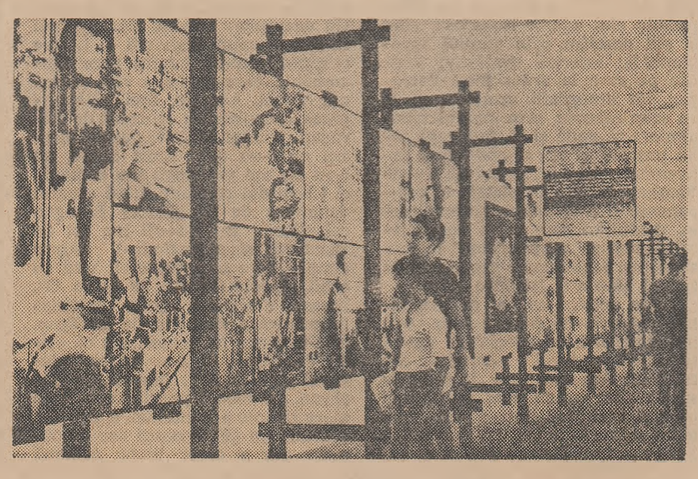

ȘCOALA DE 10 ANI

ÎN JUDEȚUL BIHOR

Pregătirile se află în ultimul stadiu

În cadrul pregătirilor pe care inspectoratul școlar al județului Bihor le-a făcut în vederea deschiderii noului an de învățămînt, cele care privesc școala de 10 ani au avut o pondere deosebită.

Însuflețiți de calda apreciere pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o la adresa școlii în Raportul prezentat la Congres, lucrătorii inspectoratului, cadrele didactice din școlile județului Bihor privesc cu toată răspunderea însemnătatea, rolul hotărîtor pe care îl are pentru întregul învățămînt deschiderea și funcționarea în cele mai bune condiții a claselor a IX-a ale școlii generale de 10 ani. Într-o discuție purtată recent cu inspectorul șef al județului am aflat că în momentul de față pregătirile se află în ultimul stadiu.

Mobilizîndu-și toate eforturile, inspectoratul școlar a reușit pînă acum să asigure spațiul de școlarizare, materialul didactic și mobilierul necesar tuturor celor 36 școli care, începînd de la 15 septembrie, vor funcționa cu 44 clase a IX-a. Dintre acestea 12 vor funcționa cu limba de predare maghiară. În momentul de față preocupările inspectoratului se îndreaptă spre organizarea cursurilor de pregătire și a practicii în producție. Cursurile se vor deschide la 7 septembrie la Oradea și vor fi organizate pentru profesorii de limba română, matematică, fizică, cunoștințe social politice. În cadrul acestor cursuri vor fi dezbătute capitole ale programelor analitice, probleme de metodica predării și va fi de asemenea scoasă în evidență experiența prețioasă dobîndită de unii profesori, metodele moderne folosite în predarea unor discipline.

În vederea cunoașterii tuturor aspectelor pe care profesorii participanți la aceste cursuri doresc să le abordeze, precum și a soluționării problemelor ce le ridică pregătirile pentru învățămîntul de 10 ani, pînă la 15 septembrie, în fiecare școală unde va funcționa clasa a IX-a, se va afla cîte un inspector spre a da sprijinul necesar.

Probleme deosebit de importante a ridicat și organizarea practicii elevilor. Cu cîteva săptămîni în urmă a fost stabilit profilul claselor și locurile de practică. S-au încheiat de asemenea contractele cu toate întreprinderile și unitățile agricole. După cum am fost informați fiecare întreprindere și unitate agricolă a acordat școlilor tot sprijinul cuvenit, oferindu-se să creeze elevilor condiții bune de practică, precum și asistența tehnică necesară. Ca și în celelalte județe s-a ținut seama ca profilul claselor să corespundă specificului economic și industrial al orașelor și comunelor unde funcționează acestea, nevoilor de cadre pe care le are județul în general. La Oradea bunăoară, elevii vor face practică la Întreprinderea de echipament metalic pentru tîmplărie, la Fabrica de confecții, la Fabrica de textile „Crișana", la cooperativa „Electrometal". De asemenea fetele vor face practică în cîteva unități sanitare și la poștă.

În orașul Marghita practica elevilor claselor a IX-a se va desfășura la Fabrica de confecții și la Întreprinderea pentru mecanizarea agriculturii. În mediul urban, ținîndu-se seama de cerințele existente elevii își vor efectua practica atît în cooperativele agricole de producție cît și în unități ale cooperației sătești. La Diosig elevii vor lucra sub îndrumarea profesorilor de științe naturale și a inginerului viticol pe un lot de viță de vie destinat special acestui scop. La Sălard cooperativa agricolă a creat de asemenea condiții pentru practica elevilor. La Tileag elevii claseî a IX-a vor învăța tîmplăria în cadrul întreprinderii locale.

Un prim contact cu unitățile unde se va face practica s-a și luat prin vizita pe care inspectorii și directorii școlilor de 10 ani au făcut-o, spre a putea cunoaște nemijlocit locul de muncă al elevilor.

ÎN MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Criterii judicioase pentru organizarea practicii

La 15 septembrie în orașul București își vor începe cursurile 68 de clase a IX-a care vor fi frecventate de 2 400 de elevi. Pentru buna desfășurare a procesului instructiv-educativ la aceste clase din primele zile de școală, inspectoratul școlar al municipiului, împreună cu conducerile școlilor respective, au desfășurat, în toată această vacanță, o activitate susținută luînd o serie de măsuri, atît de ordin administrativ cît și în ceea ce privește asigurarea pregătirii teoretice și practice a elevilor. Se poate spune că pînă acum s-au pus la punct toate problemele privind asigurarea bazei materiale, încadrarea cu personal didactic calificat — au fost numiți la aceste școli în special profesori de categoria I, — și s-a făcut de asemenea comanda pentru manualele necesare. În momentul de față, principala preocupare a inspectoratului se îndreaptă către perfectarea, pînă în cele mai mici amănunte, a modului cum se va desfășura practica elevilor în producție.

Trebuie spus de la început că practica se va desfășura la o serie de întreprinderi ale industriei locale cum sînt întreprinderile „Metalurgica", „Precizia", „Ciclop", „Ascensorul", „Nufărul", „Mobila decorativă", în cadrul unor unități comerciale, ca de exemplu: magazinele de produse electrotehnice, textile, magazine alimentare și altele, precum și în cadrul UCECOM, la unitățile de reparat radio și televizoare, electricitate, tinichigerie, de reparat aparate electro-casnice, de croitorie, încălțăminte și altele. De asemenea, inspectoratul municipiului a stabilit ca practica unor grupe de elevi să se desfășoare și în secretariatele unor licee mari, aceasta pentru a asigura în viitor școlilor personal auxiliar pregătit, care să cunoască și să se poată descurca în multiplele probleme pe care le ridică activitatea secretariatelor școlare.

Cîteva criterii au stat la baza organizării practicii elevilor claselor a IX-a:

În primul rînd, s-a ținut seama ca elevii să fie repartizați la meseriile cele mai solicitate și care, prin profilul lor, asigură o bază mai largă de pregătire. Ținîndu-se cont de aceasta, multe grupe de elevi au fost repartizate la practică în întreprinderile de reparat aparate electro-casnice, de reparații radio și televizoare, de tinichigerie, croitorie etc. În al doilea rînd, s-a ținut seama ca repartizările să fie făcute diferențiat — băieții au fost orientați spre meserii cu caracter tehnic, cum ar fi electrotehnica, mecanica, construcții, iar fetele spre meserii specifice, cum sînt croitoria, coafura, menaj. În al treilea rînd s-a ținut seama, firește, pe cît a fost cu putință, de preferințele și înclinațiile elevilor.

Zilele acestea la inspectoratul școlar al municipiului s-a organizat o ședință de instruire cu toți directorii școlilor care vor funcționa cu clasa a IX-a, precum și cu profesorii maiștri de la o serie de școli generale și licee, unde s-au stabilit locurile și zilele de practică, precum și modul concret în care se va desfășura aceasta. În ceea ce privește îndrumarea, s-a hotărît ca ea să fie făcută atît de către profesorii de specialitate, de profesorii maiștri, cît și de către specialiștii din întreprinderile amintite. În această privință trebuie subliniat faptul că fiecare întreprindere privește cu mult interes această problemă manifestînd maximă solicitudine pentru asigurarea celor mai bune condiții de practică. Numeroase întreprinderi unde vor face practică elevii au acceptat, la propunerea inspectoratului municipal, ca aceștia, dacă vor dori, să poată rămîne după terminarea clasei a X-a să lucreze și să se perfecționeze în meseria la care au desfășurat practica. Pentru ei vor fi organizate cursuri de specializare de cîteva luni și le va fi acordată toată atenția cuvenită. Această măsură a stîrnit un deosebit interes, atît pentru elevi cît și pentru părinți.

Acestea sînt cîteva din măsurile pe care inspectoratul municipiului le-a luat în vederea deschiderii în bune condițiuni a celor 68 de clase a IX-a.

ÎN JUDEȚUL VRANCEA

Atenție atît cadrului organizatoric cît și conținutului muncii la clasă

Preocupările de strictă actualitate ale inspectoratului județean Vrancea, legate de pregătirea deschiderii noului an școlar, au fost puternic stimulate de indicațiile și spiritul documentelor Congresului al X-lea al partidului. În lumina acestor indicații, care relevă locul important al școlii de 10 ani în sistemul nostru de învățămînt, a fost reexaminat stadiul pregătirilor de pînă acum pentru buna funcționare a celor 22 de clase a IX-a care vor inaugura în această toamnă procesul de generalizare a învățămîntului de 10 ani. O preocupare deosebită s-a acordat asigurării bunelor condiții pentru activitățile practice, pentru care în județ există variate posibilități. Pe lîngă încheerea contractelor cu întreprinderile locale și cu unitățile agricole unde urmează să se desfășoare practica, cele mai multe din școlile generale care vor avea clasa a IX-a au trecut la examinarea și rezolvarea unor probleme preliminare care se referă la conținutul și metodica instruirii practice.

În scopul traducerii în viață a indicației Congresului al X-lea privind realizarea unei mai strînse legături dintre procesul de instrucție și educație înfăptuit de școală și pregătirea pentru viață, colectivele didactice din aceste școli au fost îndrumate să treacă la elaborarea unei noi concepții de muncă, a unei concepții care să fie în concordanță cu condițiile pe care le oferă planul de învățămînt și profilul acestor școli. Pentru inspectoratul școlar este de pe acum limpede că problemele pe care le va ridica predarea tuturor obiectelor la clasele a IX-a vor fi altele decît cele cu care sînt deja familiarizate cadrele didactice. Aceasta nu numai în funcție de nivelul elevilor ci, mai ales, în legătură cu conținutul, în care activitatea practică ocupă un loc important. De aceia, inspectoratul județean a trecut la examinarea aprofundată a programelor recent primite. Acestea au fost difuzate școlilor cu indicația de a fi studiate atent de toate colectivele didactice în corelație cu condițiile concrete în care vor fi aplicate. Problemele de predare, de conținut, ce nu vor fi clarificate pînă la 1 septembrie în cadrul școlilor respective, vor fi dezbătute în cadrul cursurilor de pregătire pe care le organizează inspectoratul în zilele dinaintea deschiderii anului școlar. La aceste cursuri vor participa profesorii de română, matematică, fizică, chimie, ce vor preda la clasa a IX-a a școlii de 10 ani.

Pînă atunci, însă, s-au luat deasemenea măsuri în vederea intensificării acțiunii de propagandă în rîndurile părinților și elevilor, astfel încît să se asigure o bună frecvență a viitorilor elevi ai clasei a IX-a încă din primele zile de școală. În acest scop s-au utilizat stațiile de radioficare, căminele culturale, discuțiile directe cu părinții.

Spiritul de înaltă exigență care se degajă din hotărîrile Congresului al X-lea al partidului obligă inspectoratele școlare județene să-și sporească grija pentru rezolvarea operativă și competentă a problemelor, astfel încît anul trecerii la învățămîntul general de 10 ani să însemne un succes, atît sub raportul școlarizării elevilor, cît și sub acela al bunei lor pregătiri.,

Oaspeți de peste hotare despre

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ROMÂNESC

Traducînd în viață politica marxist-leninistă a partidului în domeniul învățămîntului, școala românească a cucerit poziții tot mai înalte ca factor de cultură și izvor de civilizație al întregului popor.

Numeroși pedagogi și profesori care ne-au vizitat țara sau au cunoscut, în cadrul unor întîlniri internaționale, realitățile învățămîntului nostru, au formulat aprecieri elogioase în legătură cu dezvoltarea acestuia.

Declarațiile unor cunoscuți specialiști din învățămînt reprezintă, fără îndoială, mărturii grăitoare în acest sens.

Prof V. I. LEVIN
doctor în științe fizico-matematice
Universitatea „V. I. Lenin" din Moscova

Văzut prin prisma „producției" celei mai reprezentative — participanții la competițiile internaționale școlare de matematică și fizică, care în ultimii ani au obținut remarcabile succese în cadrul Olimpiadelor — învățămîntul științelor naturii în școala medie românească dovedește o orientare modernă atît în conținut, cît și în didactică. Formula adoptată pentru orientarea încă de pe băncile liceului a elevilor deosebit de dotați către disciplinele preferate prin intermediul claselor speciale reprezintă una dintre cele mai actuale și mai eficiente soluții pedagogice adoptate pe plan mondial.

Prof. ROSA DEL CONTE,
Universitatea din Roma

Din observațiile mele. efectuate pe parcursul unei cunoștințe de mulți ani, reînnoite periodic, cu învățămîntul românesc mi-am putut da seama de creșterea substanțială a capacităților de cercetare și investigație a corpului didactic, a valorii lucrărilor elaborate de membrii acestuia.

La prestigiul numelor unor oameni de știință, din rîndurile cadrelor didactice, care și-au cucerit o largă reputație internațională, vin să se adauge an de an nume noi de tineri cercetători. dovedind competență și impresionante capacități creatoare.

Desigur, această îmbinare strînsă cu cercetarea științifică este menită să ridice competența științifică și eficiența învățămîntului de toate gradele.

Dr. docent
MIECZYSAW CZYZYKOWKI,
Institutul politehnic din Varșovia

Apreciez capacitățile organizatorice ale învățămîntului românesc dovedite cu prilejul multiplelor și prestigioaselor manifestări pedagogice organizate în țara dumneavoastră. Legăturile stabilite cu colegii din România ne-au permis realizarea unui schimb larg de opinii asupra unor probleme de interes comun privind modernizarea învățămîntului în general, a învățămîntului științelor naturii în mod special. Cred că avem deopotrivă de cîștigat, întărind totodată legăturile între țările noastre în spiritul principiilor internaționalismului socialist.

Prof. JERÔME DAVIS,
conducătorul unui grup de cadre didactice care fac parte din Seminarul profesorilor americani pentru pace

Amintirea vizitei pe care am făcut-o în România va rămîne profund gravată în inimile noastre în primul rînd datorită cinstei ce ni s-a făcut de a fi primiți și de a putea purta o convorbire apropiată cu președintele Consiliului de Stat al României.

Discuțiile noastre la forurile de învățămînt și la Uniunea Sindicatelor din învățămînt și cultură ne-au format convingerea că învățămîntul în țara dumneavoastră se bucură de o grijă și de o atenție deosebită din partea conducerii de stat.

Ne-a impresionat în mod deosebit respectul, considerația și atenția de care se bucură activitatea profesorilor și învățătorilor, condițiile de viață și de recreere asigurate cadrelor didactice.

Dr. CORDELIA NAVARRA,
președinta Comisiei naționale pentru UNESCO din Cuba

Vizitele pe care le-am întreprins în diferite instituții de învățămînt, discuțiile purtate cu specialiști din domeniul pedagogiei și cu numeroase cadre didactice din învățămîntul de toate gradele m-au convins că în România socialistă s-a realizat un salt extraordinar pe plan educativ. Din ceea ce am cunoscut în România mi-am dat seama că reușitele învățămîntului se datoresc aplicării creatoare de către întregul corp didactic a indicațiilor partidului, activității instructive de înaltă competență pe care o desfășoară cadrele didactice și atenției deosebite care se acordă problemelor educării tinerei generații. Cred că noile măsuri adoptate în țara dv. în domeniul învățămîntului și educației vă vor prilejui satisfacții și rezultate și mai mari în viitor.

Prof. dr. THOMEE VIDAR,
Institutul tehnic din Göteborg, Suedia

Dotarea modernă asigurată unor școli și institute superioare de învățămînt din România pe care am avut prilejul să le vizitez dovedește că învățămîntului din țara dumneavoastră i se creează condiții mereu mai bune pentru pregătirea tineretului. Este de-a dreptul impresionantă vastitatea acțiunii de construire a școlilor pe tot cuprinsul României — începînd cu impresionantele edificii ale noii Politehnici din București și terminînd cu școlile generale din cele mai îndepărtate sate ale țării.

Alături de aceste impresii de om al școlii, voi păstra în amintire peisajele atît de pitorești și variate, hărnicia, veselia și ospitalitatea oamenilor.

La finala concursului artiștilor amatori

În acest august istoric, marcat de două evenimente memorabile — Congresul al X-lea al partidului și împlinirea unui pătrar de veac de la eliberarea patriei — peste 15 000 de artiști amatori din toate colțurile țării au venit în Capitală pentru a se întrece în finala celui de al IX-lea concurs al formațiilor artistice amatori de la orașe și sate. Timp de zece zile, 450 de echipe au evoluat pe scenele finalei, aducînd frumusețea și obiceiurile locurilor natale, dovedind talentul artistic al poporului român. Împreună cu ceferiștii din Cluj, constructorii de tractoare din Brașov, petroliștii din Moreni și țăranii din Stoicănești-Olt sau Chimitelnic-Mureș, și-au afirmat posibilitățile multe formații ale sindicatului din învățămînt, numeroase cadre didactice care au instruit și au participat direct în corurile sau echipele de dansuri ale caselor de cultură sau căminelor culturale.

Din acest imens buchet vă vom prezenta cîteva flori.

Corul sindicatului învățămînt din Craiova care își aniversează 25 de ani dăruiți cîntecului, are un bogat palmares: laureat pe țară la cel de al VII-lea concurs, numeroase turnee la orașe și sate, concerte vocal-simfonice susținute împreună cu Filarmonica de Stat „Oltenia". La sensibila nuanțare în interpretarea pieselor, contribuie — alături de dirijorul Alexandru Racu — profesorii Constantin Mișulescu, Ion Ionescu, soții Lidia și Valentin Haraga, precum și decanii de vîrstă — pensionarii Petre Greceanu, Berindei Petrovici și Ion Iordăchescu.

Un alt profesor, Victor Carpis, directorul Școlii generale de muzică din Giurgiu, dirijează orchestra simfonică și colectivul de operetă ale Casei municipale de cultură. Modul în care a prezentat pe scena finalei opereta „Cine iubește și lasă" ilustrează exigența artistică cu care artiștii amatori abordează arta. În susținerea aceleiași idei putem aminti și orchestra de cameră a sindicatului învățămînt din Rm. Vîlcea. Cei 25 de instrumentiști au repertoriu variat ca întindere, de la Corelli și Vivaldi, la Haendel, Brahms și Enescu.

Și orchestra sindicatului învățămînt din Botoșani a reușit să depășească cu succes dificultatea partiturilor interpretate în concurs: „Ciobănașul" de Paul Constantinescu și Simfonia a VIII-a Neterminata (partea I) de Schubert. Cu un repertoriu festiv, în semn de omagiu adus sărbătorilor pe care le trăiește astăzi întregul popor, s-a prezentat corul de cameră al sindicatului învățămînt din Arad. El a interpretat numai muzică românească: „La seceriș" de Tiberiu Brediceanu și „Partidul" de Vasile Popovici.

Zilele finalei au prilejuit momente emoționante. Iată unul dintre acestea. În culise, profesorul Ion Timuș, dirijorul corului sindicatului învățămînt din Birlad, o felicită pe profesoara Lieselotte Virnă, căreia în urmă cu 10 ani i-a predat bagheta corului din Huși.

Am văzut pe scenă artiști amatori animați de o nobilă pasiune. Tînăra învățătoare Maria Petrea a parcurs zilnic 18 km. din satul ei și pînă la Bacău pentru ca să nu lipsească de la repetițiile formației corale din care face parte.

Din Gura Motrului-Mehedinți a venit tînărul învățător Gheorghe Roșoga. Balada „Jiule. haiducule", pe care a interpretat-o, a cules-o ca pe multe altele, de la bătrînii satului.

Firește că mulți alți artiști amatori își merită locul în aceste rînduri. Către toți acești mari anonimi care au dovedit în cîntec și joc o clocotitoare voioșie, un motivat optimism, către ei se îndreaptă aplauzele noastre.

A. CROITORU

INSTITUTUL POLITEHNIC - TIMIȘOARA

ANUNȚĂ

scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

FACULTATEA DE MECANICĂ

— Profesor la catedra Rezistența materialelor, disciplina Rezistența materialelor, poziția 1.
— Conferențiar la catedra Tehnologia construcțiilor de mașini, disciplina Proiectarea dispozitivelor și disciplina Construcția dispozitivelor, poziția 4.
— Conferențiar la catedra Material rulant, disciplina Tracțiunea și frînarea trenurilor și disciplina Exploatarea materialului rulant, poziția 5.

FACULTATEA DE ELECTROTEHNICĂ

— Conferențiar la catedra Măsuri și centrale electrice, disciplina Partea electrică a centralei și stații; centrale și stații electrice, poziția 3.

FACULTATEA DE CONSTRUCȚII

— Conferențiar la catedra Matematici II, disciplina Analiza matematică și disciplina Geometrie analitică și diferențială, poziția 3.
— Conferențiar la catedra Mecanică teoretică, disciplina Mecanică teoretică, poziția 2.
— Conferențiar la catedra Mecanică teoretică, disciplina Mecanica și rezistența materialelor, poziția 3.
— Conferențiar la catedra Mecanică teoretică, disciplina mecanică teoretică, poziția 4.
— Conferențiar la catedra Construcții metalice, disciplina Rezistența materialelor și disciplina Teoria elasticității poziția 6.

FACULTATEA DE MECANICĂ AGRICOLĂ

— Conferențiar la catedra Tractoare și automobile, disciplina Tehnologia reparării utilajului agricol, poziția 3.

Candidații la concurs vor depune în termen de 30 zile de la data publicării acestui anunț la Institutul politehnic Timișoara, secretariatul rectoratului, b-dul 30 Decembrie nr. 2, cererea de înscriere însoțită de actele prevăzute de Legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial, partea I, nr. 33 din 15 martie 1969 și instrucțiunile Ministerului Învățămîntului, nr. 84 539/1969.

Termenul de înscriere la concurs se socotește de la data publicării concursului în Buletinul Oficial.

Cei care funcționează într-o instituție de învățămînt superior sînt obligați să comunice în scris, rectorului sau direcrului acesteia, înscrierea la concurs.

Concursul se va ține la sediul Institutului în termen de 3 luni de la data expirării termenului de înscriere la concurs.

Un vehicul de neînlocuit în cosmos: **RACHETA!**
Un vehicul de neînlocuit pentru fiecare elev: **„RACHETA CUTEZĂTORILOR"!**

Compartimentele rachetei: astronautică, cibernetică, electronică, biologie, modelism, foto, auto... De fapt, nici un domeniu al științei și tehnicii nu va fi ocolit de această originală rachetă!

Citiți, de asemenea, în fiecare număr, rubricile:
GALERIA COSMONAUȚILOR (biografiile cuceritorilor cosmosului)
ORIZONT 2 000 (cele mai îndrăznețe anticipații)
HRONICUL INVENȚIILOR (o palpitantă istorie a științei!)

Alte rubrici permanente vor prezenta:
ULTIMELE NOUTĂȚI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE
SFATURI PRACTICE
CONSTRUCȚII
MODELISM

Numeroase concursuri cu premii, printre care binecunoscutul **„MINITEHNICUS"**.

Revista **„RACHETA CUTEZĂTORILOR"** apare lunar, în 24 de pagini bogat ilustrate în culori cu prețul de 1,50 lei. De vînzare la toate chioșcurile de difuzarea presei și debitele O.C.L. Abonamentele se fac la oficiile poștale sau direct de către factorii poștali.

DECI O NOUĂ PUBLICAȚIE „RACHETA CUTEZĂTORILOR"

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Ministerul Învățămîntului aduce la cunoștința celor interesați că profesorii, învățătorii și educatoarele în funcție la data de 15 martie 1969 care nu au obținut definitivarea în învățămînt — fie că au fost respinși de 3 ori la acest examen, fie că din diferite motive nu s-au prezentat la el și au pierdut astfel dreptul să-l mai dea — se vor putea prezenta, în mod excepțional, la sesiunea de lichidare, organizată în acest scop în vacanța de primăvară a elevilor din anul școlar 1969/1970.

Inscrierile pentru această sesiune urmează să se facă prin direcțiunile școlilor, la inspectoratele școlare județene, pînă cel mai tîrziu la 30 septembrie 1969.

Inspectoratele școlare județene (municipiul București) după verificarea dosarelor candidaților înscriși, vor efectua inspecțiile speciale în trimestrele I și II ale anului școlar 1969—1970.

Examenul se va desfășura, după programele în vigoare pentru examenul de definitivare în învățămînt.

Cum să adunăm comoara toponimiei noastre

Într-un articol precedent am subliniat importanța pe care o are culegerea totalității numelor de așezări omenești, de ape, de forme de relief, de păduri etc. din țara noastră. Revenim în articolul de față pentru a arăta cum trebuie făcută această culegere.

În anul 1930, la Cluj, învățatul nostru lingvist de reputație mondială, Sextil Pușcariu — a cărui amintire ne-a fost, recent, atît de viu împrospătată prin tipărirea postumă a volumului său **Călare pe două veacuri** — în 1930, zic, Sextil Pușcariu tipărea și trimitea prin poștă unui mare număr de intelectuali (cei mai mulți învățători de la sate) un „Chestionar" intitulat **Nume de loc și nume de persoană**, prin care le solicita colaborarea pentru întocmirea unei opere patriotice de cea mai mare importanță: **Dicționarul toponimic al României**, vechile noastre dicționare geografice pe județe sau pe provincii istorice, mai mari sau mai mici, fiind pe drept cuvînt considerate ca necorespunzînd de mult vremii.

Și iată cum începea acel „chestionar" (propriu-zis, începea astfel „cuvîntul" lui Sextil Pușcariu către cei cărora li se adresa): „Țara noastră întregită e una dintre cele mai frumoase și mai bogate țări din lume. Dar, mai mare decît frumusețea locurilor și decît bogăția lanurilor de grîu și a comorilor ascunse în subsol este frumusețea și bogăția sufletului românesc, a limbii și a numelor proprii, de persoane și de locuri, în care acest suflet se oglindește". Și, mai departe: „Nu cunosc altă limbă pe lume în care să se poată exprima gîndirea omenească atît de armonios, atît de limpede și cu mlădieri atît de fine, în care să existe nume proprii atît de poetice și de evocatoare, ca în limba noastră (e vorba de aceleași nume proprii de mai înainte: de oameni și de locuri; de locuri, adică geografice, adică așa-zisele toponime — n.n.). Cu o condiție însă: să cunoaștem comoara de cuvinte, de expresii, de nume proprii, geografice sau de persoane, pe care strămoșii noștri le-au lăsat și pe care părinții noștri le-au desăvîrșit în toate regiunile locuite de români". Ați reținut, desigur, cuvintele „Nu cunosc altă limbă pe lume, în care..." Vorbind așa, nu înseamnă de loc că Sextil Pușcariu spunea un neadevăr, în sensul că el n-ar fi avut de unde să știe că n-ar exista nici „o altă limbă pe lume în care" etc. La aceasta, trebuie să dăm mai întîi, lămurirea că nu despre chiar toate limbile pămîntului nostru era vorba, ci numai despre graiurile de mare cultură, cîte au existat sau există din antichitate și pînă azi, care acestea sînt și cele mai frumoase din toate (sutele și miile care au fost sau sînt), iar graiurile acestea, cele mai frumoase de azi și de totdeauna, acestea toate îi erau cunoscute (nu că le-ar fi vorbit pe toate, ci că nu îi erau străine în gramatica, în lexicul, în specificul lor multiplu) lui Sextil Pușcariu.

Și acest om de mare cultură lingvistică, care era Sextil Pușcariu, spunea, deci, așa cum am văzut, că nu există, în nici o altă limbă de cultură de pe lume, nume geografice atît de ingenios construite și atît de frumoase ca în limba lui, ca în limba noastră românească. Dar să rămînem impresionați în continuare să conchidem că, cu toată aparența contrarie, cuvintele reproduse din Sextil Pușcariu, ca și cuvintele noastre despre ele, nu sînt, nu trebuie considerate de superflue, odată ce în ele tot despre comoara toponimiei noastre este vorba. Să alăturăm, înainte de a trece mai departe, cuvintele lui Sextil Pușcariu de acelea pe care le-am reprodus în articolul nostru precedent, rostite de regretatul nostru lingvist, E. Petrovici, într-o ședință de lucru din 1951 a Academiei și prin care eram anunțați că, dată fiind valoarea documentară excepțională a toponimiei noastre pentru studiul limbii și istoriei poporului român, pentru studiul al însăși formării acestui popor, institutele de lingvistică ale Academiei și-au înscris în planurile lor de activitate culegerea exhaustivă a toponimiei de pe întreg cuprinsul țării noastre într-o perioadă de timp cît mai scurtă, pentru a se putea efectua, astfel, după aceea, și studierea ei exhaustivă.

Să reținem mai întîi constatarea pe care trebuie s-o facem, cu tristețe, că toponimia noastră încă n-a fost „culeasă" sau, mai exact, că încă n-a fost în întregime culeasă, ceea ce, s-o spunem pe față, nu constituie o laudă prea mare pentru specialiștii noștri, adică pentru lingviști, istorici, geografi și etnografi. Dar să nu căutăm țapi ispășitori și să trecem mai departe.

Scopurile ultime, finale, ale oamenilor de știință din cele patru categorii științifice numite, diferă de la unii la alții: geografii urmăresc să vadă, prin intermediul toponimiei, cu ce ochi și cu ce înțelegere privește poporul român natura înconjurătoare, să vadă și să înțeleagă raporturile între poporul nostru și natura din juru-i pe durata trecutului său istoric (ce interesante sînt aceste raporturi, cînd le știi descifra prin studiul toponimiei!); istoricii urmăresc țelurile pe care le arăta Emil Petrovici, iar etnografii urmăresc și ei un scop propriu, prin studiul toponimiei: să vadă și să înțeleagă felul propriu al unui popor de a interpreta natura, felul lui de a descompune natura în piesele ei componente și a da nume acestor piese, modul în care acest popor ierarhizează și „pune ordine" în formele sau fenomenele geografice în cadrul cărora el își duce viața.

Toate acestea se pot obține, într-o măsură, de fiecare din cele trei categorii de specialiști amintite, fără ajutorul vreuneia din celelalte. Am spus însă „într-o măsură". Dar cu cît mai mult, mai ușor și mai iute, într-o cît mai mare măsură, adică, își vor putea atinge scopul fiecare din cele trei categorii de specialiști, dacă fiecare din ei își va uni cercetarea cu a celorlalți doi și, mai ales, cu a acelora pe care încă nu i-am numit, adică cu cercetarea toponimică a lingviștilor. În adevăr, nu e greu de înțeles că numai după cercetarea și aflarea și a originilor lingvistice ale toponimiei dintr-o regiune sau țară își vor putea atinge cu adevărat, pînă la capăt, scopurile, și specialiștii din celelalte trei discipline toponimice. Am spus: originile lingvistice ale toponimiei. Și am spus așa, pentru că mai sînt și alte origini ale toponimelor. Una, în adevăr, e originea lingvistică a unui toponim și alta, originea lui ca atare, ca toponim. Un exemplu: numele Bărăganului nostru — spun lingviștii — își are originea într-un cuvînt pecenegocumanic, care însemna vînt puternic, viscol. Aceasta, deci, este originea lingvistică a numelui de Bărăgan. Numai că Bărăganului nostru nu i-au dat acest nume, nu i-au zis așa pecenegii sau cumanii, ci i l-au dat românii, luînd această denumire de la sătucul Bărăgan cel situat la 40—50 km est de București și extinzîndu-l asupra cîmpiei care se întinde cît vezi cu ochii dincolo (la est) de sătuc. Or, aceasta e altceva decît originea lingvistică a numelui de Bărăgan, este originea lui etnică, așa că oricît de curios ni s-ar părea, adevărul sună astfel: numele de Bărăgan, pe care-l poartă cea mai mare cîmpie a României, a fost dat acesteia nu de pecenegi sau de cumani din a căror limbă comună provine cuvîntul care-i stă la bază, ci i-a fost dat de români în modul care văzurăm. Una, încă o dată, e originea lingvistică și alta, originea toponimicului ca toponim.

De unde, sau care sînt sursele, izvoarele, zăcămintele de material toponimic din care urmează să fie extrasă, sau adunată toponimia (unei regiuni, văi sau țări) la al cărei studiu vrem să pășim? Iată aceste zăcăminte: 1. dicționarele geografice existente (cînd există), 2. hărțile topografice, 3. documentele istorice, 4. terenul. Toate sînt prețioase, fiecare în felul său, fiindcă fiecare din ele ne furnizează material toponimic privind regiunea geografică la studiul toponimiei căreia am pășit. Din ele toate, însă, cu mult sau de departe cel mai prețios este zăcămîntul viu, adică acela pe care îl culegi din gura oamenilor, pe care-i „chestionezi" în prezența „vie" și a fenomenelor sau formelor geografice, la care acele nume (pe care le culegi) se referă. Singur terenul este, cu alte cuvinte, instanță ultimă (cu condiția, și aici, ca funcționarii — nepreveniți din administrațiile locale sau unii cărturari din neștiință — să nu fi îndus în eroare populația locală și să nu fi alterat pronunția justă a unor nume vechi, mai greu de pronunțat.

„Ancheta" sau cercetarea, în forma ei cea mai recomandabilă, este aceea „la teren", unde bineînțeles este neapărat necesar să ai și cu cine vorbi sau, mai exact, pe cine întreba. Cu alte cuvinte, cel care culege toponimia trebuie să aibă și un însoțitor localnic (recrutat, foarte de dorit acest lucru, dintre foștii, sau și actualii, cînd nu există foști, păduraru, pescari, vînători, din localitatea de pe aria căreia culegem toponimia). Care-l folosul acestei însoțiri, pe care o ai în persoana pădurarului, pescarului sau a vînătorului respectiv?

Pe harta regiunii muntoase de la sud de satele mărginașe Jina și Sugag, adică a teritoriului Sebeș, cît timp curge acesta prin munte, figurează, între alte nume geografice interesante, și următoarele: Curata, Curpatul și Tortura. „Citind" harta, fiecare din noi va pronunța: 1. Curăta (cu accent pe primul a, întreg numele fiind socotit drept forma feminină a adjectivului curat); apoi Curpătul (accent pe a) și 3. Tortura (cu accentul pe u, întreg numele fiind pronunțat și, poate, și socotit, ca nefiind altceva decît substantivul tortură, adică chinuire). Iată, însă, că această lectură de acasă a hărții se transformă pe teren în altceva: Acolo, Curăta devine Acúrăta (cu A înainte și cu accentul trecut pe litera u), Curpătul devine Cúrpătul, iar Tortúra devine Tórtura. Iată, deci, cum terenul, viața ne divulgă erorile celor care au ridicat harta la teren sau a celor care au desenat-o și scris-o la masa de lucru, inducîndu-ne pe toți în eroare și mai ales punîndu-i pe drumuri greșite pe lingviști, care vor începe să judece: Cu Curăta... nici o dificultate: e vorba de o apă curată; cu Tortúra... iarăși, nici dificultatem, numai cu... Curpătul să vedem ce facem? (care Curpatul săracu' de el! e oricum mai ușor de ghicit ce poate fi, decît nebănuitul Curpătul).

Prin aceasta cred că am scos în evidență grija pe care culegătorii toponimiei vor trebui să o aibă atunci cînd trec la acțiune.

Dr. docent ION CONEA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii de presă Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii 40.132